

Sajó Tamás

PERZSA LEVELEK¹

„Hogyan lehet valaki perzsa?” – kérdezi Montesquieu.
„Hogyan tanulhat valaki perzsául?” – kérdezik olykor tőlem.

A Kelet franciája. Ezer éven át a kultúra nyelve Isztambultól a Kaukázuson át Indiáig, és sok helyen még ma is; nélküle egy ponton túl nem lehet beljebb hatolni ebbe a világba. A legtisztább költészet nyelve: a perzsa verseket annyira a nyelv zeneisége strukturálja, hogy lefordíthatatlanok, minden kísérlet prózai tartalmi kivonat csupán. A zene nyelve: a két és félezer éves perzsa zene éppolyan kifinomult, erőteljes és magával ragadó, mint az európai klasszikus zene. Egy egyedülálló vizuális kultúra nyelve, amelyről a miniatúrák mellett az iráni filmek és fotók tanúskodnak. Egy negyed európanyi, soknemzetiségű, sokféle kultúrájú, gyönyörű és elzárt országé, ahol csak ez a nyelv nyitja meg, de ez igazán megnyitja az ajtókat és az embereket.

*

Az átírásokról: a magyar „a”-ként ejtendő *â* természetesen mindig hosszú, épp ez adja a perzsa vers sajátos hangzását. A harmadik és az utolsó vers átírásában a többi vers átírásával szemben a hosszú magánhangzókat is jelölöm vízszintes ékezzel, hogy már olvasva is érezni lehessen a vers lüktetését. Javaslom, hogy a szó szerinti fordítás mellett mindig olvassák végig hangosan az átírást is, mert csak a kettő együtt ad vissza valamit az eredeti vers élményéből.

1 <http://persian.wangfolyo.com/>